

Мястото и ролята на библиотеките в стратегическите планове за развитие на ИФЛА и Европейския съюз за периода 2016-2021 година

Ас. д-р Елисавета Цветкова

**Университет по библиотекознание и информационни
технологии**

Национална конференция с международно участие
„Библиотеката на XXI век – практики, комуникации, ефективност”
8-9.09.2016 г., Регионална библиотека „Стилиян Чилингиров”

Въведение

Съвременното общество, което залага много големи надежди за успешното си развитие на образованието, науката, иновациите, устойчив икономически растеж, глобално партньорство, не би могло да се развива и да постигне очакваните резултати без съществуването на една ефективна, висококачествена и сигурна информационна система.

В целия свят днес функционират над 320 000 публични библиотеки и повече от 1 милион национални, парламентарни, университетски, научни, училищни и специални библиотечни институции, осигуряващи достоверна информация и умения за използването ѝ за всички граждани.

Библиотеките имат място и основна роля в преодоляването на глобалните предизвикателства на XXI век, в преобразяването на света и неговото устойчиво развитие.

„Да преобразим нашия свят: Програма 2030 за устойчиво развитие“ на ООН

През месец септември 2015 година Организацията на Обединените нации (ООН) прие нов пакет от глобални цели за периода 2015-2030 година, очертавайки нов етап в международното развитие. Дефинирани като Цели за устойчиво развитие, тези 17 цели и 169 по-конкретни задачи наследяват осемте Цели на хилядолетието за развитие 2000-2015 година, детайлизирани с 21 задачи.

„Да преобразим нашия свят: Програма 2030 за устойчиво развитие“ на ООН

„Този план ще се изпълнява от всички държави и всички заинтересовани страни в условията на партньорско сътрудничество. Решени сме да избавим човечеството от тиранията на бедността и лишенията, както и да излекуваме нашата планета и да обезпечим продоволствената ѝ сигурност. Решени сме да предприемем спешно необходимите стъпки за осъществяване на промени, за да насочим света по пътя на устойчивото развитие. Предприемайки това общо пътешествие, обещаваме никой да не бъде изоставен или забравен.“

Новите 17 цели на Програма 2030 за устойчиво развитие

1. Ликвидиране на бедността;
2. Подобряване на изхранването чрез устойчиво земеделие;
3. Здраве и добруване за всички, във всички възрасти;
4. Качествено образование за всички, за цял живот;
5. Равенство и овластяване на жените;
6. Достъп до вода и добри санитарни условия;
7. Достъп до модерни енергийни източници;
8. Устойчив икономически растеж, заетост и достоен труд за всички;
9. Подкрепа за устойчива индустриализация и иновации;

Новите 17 цели на Програма 2030 за устойчиво развитие

10. Намаляване на неравенството в страните и между тях;
11. Включващи, сигурни и устойчиви градове и селища;
12. Устойчиво потребление и производство;
13. Незабавни действия срещу климатичните промени;
14. Устойчиво използване на световните водни ресурси;
15. Поддържане на екосистемите и на биологичното разнообразие;
16. Мирни, включващи и отговорни общества за устойчиво развитие;
17. Глобално партньорство за устойчиво развитие.

„Образование 2030: обезпечаване на всеобщо включващо и справедливо качествено образование и обучение в продължение на целия живот“

През май 2015 г. в Инчхон, Република Корея е проведен Световен форум по въпросите на образованието.

„Новата визия предполага промяна на живота на хората чрез образование, признавайки неговата важна роля като основна движеща сила за развитие и за осъществяване на останалите Цели за устойчиво развитие... Ние потвърждаваме, че образованието е обществено благо, едно от основополагащите права на човека и предпоставка за упражняването на останалите права. То е необходимо условие за мир, толерантност, реализиране на човешкия потенциал и за устойчиво развитие.“

В двата цитирани документа международната общност се ангажира да съдейства за създаване на възможности за качествено обучение през целия живот за всички, при всякакви обстоятелства и във всички степени на образованието. Задължава се да развива науката, технологиите и иновациите.

Подчертана е необходимостта от използването на информационните и комуникационните технологии за подобряване на образователните системи, разпространяването на знания, обезпечаване на достъп до информация, качествено и ефективно обучение и предоставяне на по-резултатни информационни услуги.

Именно тук е мястото и ролята на библиотечните институции да се включат активно в новите процеси и да бъдат част от глобалното устойчиво развитие.

Стратегически план на ИФЛА 2016-2021

Изпълнявайки своята мисия и цели, в отговор на приетата Декларация „Да преобразим нашия свят: Програма 2030 за устойчиво развитие“ на ООН, през декември 2015 година ИФЛА приема Стратегически план 2016-2021 г., чиято цел е да определи посоката и начина, по който библиотечно-информационните институции могат да се включат и участват в преобразяването и устойчивото развитие на света, в който живеем.

Стратегическият план на ИФЛА включва четири стратегически насоки за периода 2016-2021, всяка от които съдържа няколко ключови инициативи за 2015-2016 г.

Стратегически план на ИФЛА 2016-2021

Първото стратегическо направление „Библиотеки в обществото“ предлага инициативи, водещи до изграждането на компетентни, информирани и активни общности, в които библиотеките са основните доставчици на информация, образование, наука, култура и социално включване.

Втората стратегическа посока „Информация и знания“ включва изграждането на модел за насърчаване на равния достъп до информация и знания, във всякакъв формат и на всяко място, модел, в който библиотеките са катализатор на иновациите и креативността.

Стратегически план на ИФЛА 2016-2021

Третата стратегическа насока „Културно наследство“ включва подкрепа за библиотеките и информационните институции в работата им като партньори в опазването на световното културно-историческо наследство в различните му форми, като се търси максимална координация в тези дейности на международно ниво.

Четвъртото стратегическо направление „Изграждане на капацитет“ предвижда повишаване на влиянието и авторитета на библиотечните представители на национално, регионално и глобално равнище. ИФЛА предвижда разработване на програма за ефективно застъпничество за библиотеките и включването им като основни участници в политическите, икономическите и социалните световни промени.

Библиотеките и глобалното устойчиво развитие

Новите 17 цели за развитие са универсални, но всяка страна е отговорна да разработи и приложи национална стратегия за постигането им, очаква се отчетност и показване на развитие в постигането на всяка от целите.

Библиотечната общност във всяка страна има възможност да комуникира с политически и обществени лидери, и да ги убеди, че библиотечно-информационния сектор, доброто и ефективно информационно осигуряване могат да бъдат партньор в постигането на приоритетите им.

Застъпничеството е съществено за признаване ролята на библиотеките като двигатели, както на местното и регионално развитие, така и в постигането на устойчиво развитие на национално и глобално ниво.

Заклучение

Достъпът до нови възможности започва с достъп до информация и знание. Публичният достъп до информационни ресурси дава възможност на хората да вземат информирани решения и да подобрят своя живот.

Общностите, които имат достъп до постоянна и релевантна информация за всички, имат много подобри възможности за качествено образование, култура, наука и иновации.

Библиотеките гарантират информационна осигуреност на всички и могат да подпомогнат реализирането на всяка една от 17-те цели за устойчиво развитие на ООН.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Ас. д-р Елисавета Цветкова

**Университет по библиотекознание и информационни
технологии**

Национална конференция с международно участие
„Библиотеката на XXI век – практики, комуникации, ефективност”
8-9.09.2016 г., Регионална библиотека „Стилиян Чилингиров”

